

**Przemówienie Prezesa Polskiej Rady Ekumenicznej bp. Jerzego Samca
podczas Ekumenicznego Spotkania Noworocznego
Warszawa, 16 stycznia 2017 r.**

**Eminencje, Ekscelencje,
Czcigodni Księża, Siostry i Bracia!
Czcigodni Zebrani.**

Rok 2016 był dla Polskiej Rady Ekumenicznej bardzo bogaty w znaczące wydarzenia.

1. Na wstępie należy wspomnieć, że w minionym roku obchodziliśmy siedemdziesięciolecie powstania PRE.

Pierwsze inicjatywy utworzenia Rady sięgają czasów przed drugą wojną światową. Od 1940 r. w Warszawie odbywały się konspiracyjne spotkania ekumeniczne. Pod koniec 1942 r. ukonstytuowała się Tymczasowa Rada Ekumeniczna. 15 listopada 1946 r. reprezentanci Kościołów utworzyli Chrześcijańską Radę Ekumeniczną. W 1958 r. zmieniono jej nazwę na Polska Rada Ekumeniczna.

Za cel postawiono „duchowe zbliżenie i pielęgnowanie braterskich stosunków między Kościołami, w szczególności między Kościołami zrzeszonymi w Radzie”. Wśród zadań stawianych Radzie podkreślono potrzebę szerzenia tolerancji religijnej i wzajemnego poszanowania wierzących należących do różnych wspólnot kościelnych; pogłębianie świadomości ekumenicznej wśród członków różnych Kościołów; prowadzenie i koordynowanie wspólnych programów i studiów nad tematyką ekumeniczną i wyznaniową; nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów ekumenicznych z Kościołami, narodowymi radami ekumenicznymi, międzynarodowymi i wyznaniowymi organizacjami ekumenicznymi za granicą; inicjowanie i realizowanie programów pomocy humanitarnej; wspieranie ruchów proekologicznych w imię poszanowania boskiego dzieła stworzenia.

W ciągu minionych 70 lat swojego istnienia Rada dążyła do realizacji tak postawionych zadań.

2. Ważnym wydarzeniem Polskiej Rady Ekumenicznej był jubileusz 200-lecia Towarzystwa Biblijnego w Polsce. Jubileusz uświetniło wiele wystaw, konferencji naukowych, koncertów, spotkań z czytelnikami, maratonów czytania Biblii, nabożeństw i wreszcie wydanie wszystkich ksiąg biblijnych w przekładzie ekumenicznym.

3. Przedstawiciele Polskiej Rady Ekumenicznej brali czynny udział w ważnych wydarzeniach mających miejsce w naszej ojczyźnie. Do takich należały m.in. obchody jubileuszu 1050-lecia chrztu Polski oraz Światowe Dni Młodzieży w Krakowie z udziałem papieża Franciszka. Zwrócono uwagę na to, że poprzednicy Franciszka zawsze spotykali się z przedstawicielami PRE, jednak tym razem oddzielne spotkanie nie było możliwe ze względu na charakter uroczystości.

4. Podkreślić należy dobrą współpracę z Kościołem Rzymskokatolickim, która przede wszystkim jest realizowana przez wspólne modlitwy i nabożeństwa, z centralnym akcentem, jakim jest Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan. Wyraża się ona również we wspólnych akcjach charytatywnych, takich choćby jak Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom czy Gala Ubi Caritas. Na budowanie dobrych relacji ma wpływ praca Komisji ds. Dialogu Konferencji

Episkopatu Polski i Polskiej Rady Ekumenicznej. W minionym roku prace komisji koncentrowały się wokół palącego światowego problemu, jakim jest sytuacja polityczna i gospodarcza w wielu krajach, która zmusza ludzi do opuszczania swych ojczyzn w poszukiwaniu bezpiecznego schronienia lub możliwości lepszego, godnego życia.

Sytuacja uchodźców, emigrantów oraz sposoby pomocy były przedmiotem wielu rozmów i konferencji. Należy tutaj m.in. przywołać konferencję, która miała miejsce w grudniu w Kamieniu Śląskim „Swój i obcy w kontekście współczesnego kryzysu migracyjnego. Doświadczenia i zadania Kościołów i społeczeństwa”. Konferencja ta odbyła się w ramach realizacji projektu „Pojednanie w Europie – zadanie Kościołów na Ukrainie, Białorusi, w Polsce i w Niemczech”. Brali w niej udział przedstawiciele Kościołów: rzymskokatolickiego, prawosławnego, greckokatolickiego oraz ewangelickich z Białorusi, Ukrainy, Polski i Niemiec.

Podobny cel miała międzynarodowa konferencja, zorganizowana przez Polską Radę Ekumeniczną przy współpracy partnerskiego Kościoła Westfalii i Kościoła Ewangelickiego w Niemczech (EKD), która miała miejsce w listopadzie we Wrocławiu.

W tym miejscu należy podkreślić, że Komisja ds. Dialogu Konferencji Episkopatu Polski i Polskiej Rady Ekumenicznej przygotowała wspólne przesłanie Kościołów w Polsce w sprawie uchodźców, podpisane 30 czerwca 2016 r. przez przewodniczącego Episkopatu Polski i zwierzchników Kościołów Polskiej Rady Ekumenicznej. Napisano w nim między innymi, że „Zadaniem Kościołów jest wychowywanie serc, które przez konkretne czyny miłosierdzia przyjdą z pomocą cierpiącym, tym, którzy uciekają przed wojną, prześladowaniami i śmiercią. Tego rodzaju stosunek chrześcijan do innych ludzi od początku istnienia Kościoła był ich znakiem szczególnym”.

Wspólną konkluzją wszystkich konferencji było jednoznaczne opowiedzenie się za niesieniem miłości Chrystusa poprzez pomoc „obcemu, przechodniowi”. Kościoły nie mają wątpliwości, że Ewangelia zobowiązuje nas do przyjmowania uchodźców oraz rozważnego i otwartego podejścia do emigrantów, którzy poszukują lepszego życia. Deprecjonowanie tego typu migracji oznaczałoby napiętnowanie milionów Polaków, którzy w celu poprawienia bytu opuściło Polskę.

5. Ważnym wydarzeniem była wizyta w Polsce od 16 do 22 sierpnia 2016 r. kilkusobowej delegacji Patriarchatu Antiocheńskiego na czele z patriarchą Antiochii Janem X, który otrzymał doktorat honorowy Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie m.in. za działalność na rzecz dialogu międzywyznaniowego i międzyreligijnego.

6. W luterańskim kościele Pokoju w Świdnicy miało miejsce ważne wydarzenie, jakim było podpisanie międzyreligijnego apelu o pokój. Apel został podpisany przy okazji wizyty we Wrocławiu Dalajlamy XIV. W apelu zwrócono uwagę, że wszystkie religie świata powinny dążyć do wspólnego dobra, jakim jest możliwość życia w pokoju.

To tylko niektóre ważniejsze wydarzenia, które organizowała Polska Rada Ekumeniczna lub w jakich brali udział jej przedstawiciele.

Drodzy Państwo!

31 sierpnia 2016 r. odbyło się Zgromadzenie Ogólne Polskiej Rady Ekumenicznej. Ma ono miejsce co pięć lat i wybiera nowe władze PRE. Dotychczasowy prezes nie podjął się kandydowania na kolejną kadencję. W tym miejscu chciałem bardzo serdecznie podziękować

abp. Jeremiaszowi za jego długoletnią służbę na rzecz ekumenii, w tym przez 15 lat, a więc trzy kadencje, na stanowisku prezesa Polskiej Rady Ekumenicznej. Abp Jeremiasz jest niezwykłym człowiekiem, który jako znany teolog prawosławny swoją wiedzę i kompetencje wykorzystuje do budowania rzeczywistej jedności i pojednania między ludźmi.

[Nowy Zarząd został przedstawiony na wstępie.]

Szczególne miejsce chciałbym w moim przemówieniu poświęcić przyszłości.

Rok 2017 jest przede wszystkim rokiem jubileuszu 500 lat reformacji. Obchody rozpoczęły się 31 października 2016 r. W Polsce było to uroczyste nabożeństwo w ewangelickim kościele Jezusowym w Cieszynie w obecności licznych gości ekumenicznych na czele z katolickim prymasem Polski abp. Wojciechem Polakiem oraz prawosławnym abp. Ablem.

Na arenie światowej uroczystości jubileuszowe rozpoczęły się nabożeństwem ekumenicznym w Lund w Szwecji, w którym wzięła udział liczna delegacja katolicka z papieżem Franciszkiem. Uroczystości te pozwoliły na podpisanie tzw. deklaracji z Lund oraz dokumentów o wspólnym niesieniu pomocy w ubogich rejonach świata.

W tym roku czeka nas wiele ważnych wydarzeń, które mają nie tylko upamiętnić 500 lat reformacji, ale również wskazać na teraźniejszość i wyznaczyć drogi w przyszłości. Zachęcam do zabrania przygotowanej ulotki dotyczącej obchodów jubileuszu w Polsce oraz do odwiedzenia strony www.luter2017.pl, by zapoznać się z zaplanowanymi wydarzeniami.

W tym miejscu pragnę serdecznie podziękować sejmikom województw śląskiego, dolnośląskiego i warmińsko-mazurskiego za ogłoszenie roku 2017 Rokiem Reformacji. Chcę również podziękować prezydentowi RP panu Andrzejowi Dudzie za przyjęcie patronatu nad obchodami centralnymi w Warszawie. Na stronach Senatu Rzeczypospolitej ukazała się zapowiedź, że do Senatu wpłynął projekt uchwały z okazji jubileuszu reformacji.

Niestety, z niezrozumiałych względów Komisja Kultury i Środków Przekazu Sejmu RP, mimo prawidłowo zgłoszonego wniosku o ogłoszenie roku 2017 Rokiem Reformacji, nie podjęła dalszego procedowania w tej sprawie. Byłoby łatwiej zrozumieć odrzucenie wniosku niż jego całkowicie pominięcie.

Szanowni Państwo!

Kościoły zrzeszone w Polskiej Radzie Ekumenicznej nie żyją w próżni. Jesteśmy częścią społeczeństwa polskiego. Wszystkie wydarzenia, jakie mają miejsce w Polsce, dotyczą nas w takiej samej mierze jak rzymskich katolików oraz osoby niewierzące. Byłbym gotów postawić nawet tezę, że poprzez wielkość stajemy się papierkiem lakmusowym zjawisk społecznych, które zachodzą na naszych oczach.

Z głęboką troską obserwujemy zaostrzające się konflikty opcji politycznych, które przekładają się na podział społeczeństwa. Radykalizacja postaw, przyjmująca nieraz skrajne formy, budzi w nas duże zaniepokojenie. Dlatego apelujemy do wszystkich polityków, aby nie ulegali emocjom i bardzo mocno ważyli wypowiedane słowa. Cechą mądrej, odpowiedzialnej większości jest samoograniczenie i poszanowanie praw mniejszości. Coraz częściej słyszę, że należy odrzucić tzw. „poprawność polityczną”. Jest to bardzo niebezpieczna tendencja, ponieważ słowa mają wielką moc. „Poprawność” to nic innego, jak zdefiniowanie pewnych zachowań, pojęć, zdań i słów, których nie chcemy wypowiadać. Poprawność polityczna to nasze wewnętrzne hamulce, a język kształtuje nasze postawy. Odrzucenie takich kanonów

proceedzi do zachowań, które mogą przynieść nieprzewidziane i niechciane skutki. Czyż „poprawnością polityczną” nie jest nakaz miłości, jaki znajdujemy na kartach Nowego Testamentu? Pan Jezus dał bardzo prostą zasadę: „Wszystko, co byście chcieli, aby wam ludzie czynili, to i wy im czyńcie, taki jest bowiem zakon i prorocy” (Mt 7,12).

Jako Kościoły mniejszościowe, które czasami same odczuwają skutki nieodpowiedzialnych zachowań czy wypowiedzi, przestrzegamy przed zaostrzaniem sporów. Przywódcy – zarówno religijni, jak i polityczni – nie powinni swoimi wypowiedziami dzielić, wykluczać i poniżać innych. To bardzo ważne, aby umieć szanować i nie pozbawiać innych godności. Możemy się ze sobą spierać, mieć skrajnie różne poglądy, przekonania, wyznawać różne wartości, ale nikt nie dał nam prawa do pogardzania drugim człowiekiem.

To zdanie wypowiadam jako biskup, sługa Jezusa Chrystusa postuszny swemu Panu. Są to słowa przestrogi, bo zło zaczyna się zwykle od czegoś małego, jednak gdy na nie pozwalamy, mogą przerodzić się w coś, nad czym już nie będziemy panowali.

Ostatnie wydarzenia, jakie miały miejsce w Ełku po zabójstwie młodego mężczyzny, są tego najlepszym przykładem. Zabójstwo jest nie do zaakceptowania. Morderca powinien zostać sprawiedliwie osądzony i skazany. Lecz obciążanie odpowiedzialnością za ten czyn wszystkich obcokrajowców jest niedopuszczalne. To od nas, duchownych, od polityków, od osób cieszących się autorytetem jest wymagane, abyśmy jasno artykułowali przesłanie piętnujące zachowania odwetowe.

Szanowni Państwo!

Ludzie dobrej woli, ludzie wiary mogą pokonać egoizm indywidualny i społeczny oraz skierować bieg historii ku przyszłości, gdzie dominować będą miłość, wzajemny szacunek i sprawiedliwość.

To nieprawda, że jesteśmy zbyt mali i nieliczni i nie mamy wpływu na rzeczywistość. Mamy moc modlitwy do Boga, dla którego nie ma rzeczy niemożliwych. Naszą mocą są słowa, które mogą napominać, otrzeźwiać i inspirować do dobrego działania.

Proszę przyjąć życzenia dobrego, błogosławionego Nowego 2017 Roku.